

कर्मण्यपगते लोके निष्क्रियताङ्गते। कीटमूषिकसर्पाश्च धर्षयिष्यन्ति मानुषान्
KūrmaP.306.1 (1.30); दोषः ... तन्त्रसम्बन्धेऽपि तदवस्थ एव न त्वपगतः
TantrRa.53.18; तेनापगतवेतालविकाराणां स नासिकाः। तेषां चकर्त KathāSaSāg.
iii.4.157; यथा श्रावितस्य साक्षित्वं नापगतं तथा साक्षिद्वैधेऽप्युत्कृष्टकोटेः साक्षित्व-
मक्षतमेव SmṛtiCan.iii.189.4; विजैबाहुः(ः) सूनुरस्याधिकश्री(श्री)रपगतदुरितेतिर्वि-
क्रमाति(दित्यनामा EI.iii.77.12; iii.77.44; पितृत्वाद्यभिमानो यः सुखदुःखाकरः स
हि। तस्मिन्नपगते तीर्णः सर्वाञ्जोकाभ्यवत्ययम् PañcDa.11.57; अत्र देवेभ्यः
श्रवणे न किञ्चनापगतम्। न काचिद्भ्रान्तभूदित्यर्थः TattvPrakā.178A. 7 (on
iii.3.46); भेदः ... तस्मिन्नपगते मुक्तावनुसंधानं भविष्यति NyāySu. (Ja.)
509A.10 (on iii.2.10); जीवेश्वरादिप्रपञ्चेऽपगते चिन्मात्रमवशिष्यते SiddhāTa. 2.8;
यथा ... याजमानसमाख्या प्रोषिते यजमाने अपगता SiddhāTa.44.4; तदपगतः
प्रसादनोपायः MadaKeC.32 (9); 3C disappeared विश्रान्ता विश्वासभूमयः
पदान्यपदानानि (v.1. अपगतान्यवदातदानानि) HarṣaC.236.4; वैरिस्त्रीककुभांगनादपगता
हारच्छलास्तारकाः EI. vi.341.59; 3D disappeared, i.e. fulfilled तत्र यथाकामेऽ-
नुष्ठातव्यं तथाऽपगते कामे आरम्भस्य विद्यमानत्वान्नैमित्तिकी समाप्तिः कर्तव्या
TupT. 108.8 (on vi.2.13); 3E extinguished यस्याधानं समनन्तरमेव प्रतिज्ञा-
तमपगतं स आधानाप्रतिज्ञातः BālamBha. i.259.24 (on 1.89); 4A rejected
साक्षात्रियामुपगतम् (v.1. अपगताम्) अपहाय पूर्वम् चित्रार्पितामहमिमां बहु
मन्यमानः Śāk. 6.17; 4B released तमपगतसमस्तपापबन्धं ब्रज परिहृत्य ViṣṇuP.
iii.7.18; 4C alleviated or cured प्रीत्यभिव्यञ्जितकरतलस्पर्शनेन चैनमपगतयुद्धखेदं
चकार ViṣṇuP. iv.13.54; अहो क्षणादपगतोऽयं मे संतापः Ratnā. 4.17 (1);
तापो नापगतस्तृष्णाऽपि न कृशा SūktiMu. 23.10; PadyaVe. 702; PadyāTa.
254; प्रबोध भिषजा प्रोक्तो; व्याधित्सेऽपगतो ननु SamarāSaṁ. 6.414;
4Di removed, eliminated गोकर्णस्वामिनश्चरणकमलयुगलप्रणामादपगतकलिकलङ्कः
... श्रीमहाराजेन्द्रवर्मा EI. iii.128.3; xvii.332.2; xxiii.65.3; xxv.197.3; यावत्
... स्यन्दि [न्यो]यावदु [द्या] अपगतकालुषाः ... तावद्देवालयं [निस्थित]मिह
भवतु EI. ix.192.10; त्वं यदा जानीयाः ... आत्मानम् ... अपगतविबन्ध-
स्तम्भसुप्तिवेदनागौरवम् AṣṭāSaṁ. i.134.23 (1.26); किमर्थमपगतस्पर्शसंभोगसुखे कृतं
कुले जन्म Kād. 11.22; लडादिशब्देऽपगते लिङ्गदौ प्रत्यागतेऽभीषितसाधनत्वम्
SarikṣeŚā. 1.368 (i.272.5); न्यवर्तन्तातपत्राणि राज्ञामपगतोष्णाम् KathāSaSāg.
iii.4.71; अपगतममृतः ... समनायि पत्रयुग्मम् PrabhāC. 66.10; अपगते तु
दोषे भूयस एवांशस्योपलभे निवर्तते NyāySu. (Ja.) 52A.13 (on i.1.1); न हि
निषिद्धताबोधे ब्राह्मणहननादेः क्रियया व्याप्यताऽपगता NyāySu. (Ja.) 69A.4 (on
i.1.1); 4Dii removed, i.e. expelled, dispelled आत्मस्वरूपबोधाद्विपरीतग्रहो
नापगतः ChāndoUBh. 515.14 (on viii.8.3); सत्यमपगतः सन्देशः SubhāDha.
5.7 (33); त्वयि कृतप्रसादायामिदानीमपगता मे तदीयचिन्ता TīlaMañ. 59.21;
मानेनापगतं ह्रियेव सुदृशः पादस्पृशि प्रेयसि SaraKaṇṭhā. 577.2 (5); अहं प्रत्ययस्य
स्वरूपज्ञानरूपत्वात् तत्रागभावान्यथाज्ञानविपरीतज्ञानानि विरोधादेवापगतानीत्याह
ŚrūtaPra. iA.171.26 (on i.1.1); आयोगवः क्षता चण्डालश्च ... व्युत्क्रमेण
वैश्याक्षत्रियाब्राह्मणीषु पुत्रकार्यादपगतास्त्रयः शूद्रा जायन्ते ManvaMu. 428.29 (on
10.16); सर्वं सद्भर्तृयोगादपगतमधुना तात नैवास्मि शोच्या Subhāṣi. 2597;
चातुर्यं कथमीदृगित्यपगता शङ्का समस्तापि नः NīlaVi. 43.15; अपसदाः पुत्रकार्यादप-
गताः BālamBha. i.283.25 (on 1.34); 4Diii renounced, detached, dis-
associated (सर्वयोगविनिःसृतः) नानाशास्त्रोक्ताद्योगादपगतत्वाद्वा ViṣṇuSaBh. 52.14
(on 24); 4E cleared off अपगतमृगं यस्याः साऽपर्णा LalitāSaBh. 154.5 (on
196); 5A passed away, i.e. dead स्यमन्तकरत्नं शतधनुषा समर्पितमपगते च
तस्मिन्नद्य ... भगवान्याचिष्यतीति ... कालमधारयम् ViṣṇuP. iv.13.141;
5B passed away, i.e. gone out अपगता मम प्राणाः VāsaDa. 159.1; 5C not
existing, absent अचेतनस्येच्छा अपगता नास्तीति यावत् NyāySu. (Ja.) 322
B.13 (on ii.2.1); 5D diseased [MW.]; 6 lied down मूर्च्छापरवशात्तत्रैव शयने
तिर्यगपगता (अहम्) TīlaMañ. 298.17; 7 free from, devoid of, cf. अपगतज्वरः;
8 inapplicable, cf. अपगतत्वः; 9 abandoned or given up, cf. अपगतपादद्रक्षण.

अपगतकरुण (apagata-karuṇa) *adj.* from whom mercy has departed,
i.e. who has cast his mercy aside (रावणः) अपगतकरुणस्तैः पिपर्मि स्वकाराम्
MahāvīC. 6.52.

अपगतकलश (apagata-kalaśa) *adj.* which has its holy pitcher destroyed
यः किल दाक्षं विद्वृतसोमं क्रतुवरमद्यमसमपगतकलशम् ... कार्मुकमुक्तेनाशु चकार
... इषुणा ... मखमिव NātyaŚā. 15.147.

अपगतकलिदोष (apagata-kalidoṣa) *adj.* who has removed or eliminated
the defect of Kali age परमिदमतिगुह्यम् ...। अपगतकलिदोषः कामनिर्मुक्तबुद्धिः

तदतुलमसकृत्त्वं भावयेदं मुमुक्षुः ViveCū. 577.

अपगतकषायराग (apagata-kaṣāyarāga) *adj.* who has renounced the
attachment and passion कुम्भश्रुतिमारीचावन्नेऽत्र महाविशालसंवेगाः। अपगत-
कषायरागाः श्रामण्येऽवस्थिताः परमे PadmP. (Ra.) 78.82.

अपगतकामत्व (apagatakāma-tva) *n.* the state of being one who has
renounced the desire अपगतकामत्वे च तदप्रयुक्ता नैवाग्निहोत्रादिभिर्दाराः प्रयोक्तुं
शक्याः BālaKṛi. ii.20.21 (on 3.45)

अपगतकालक (apagata-kāla) *adj.* 1 free from moral guilt अयमुच्यते
अपगतकालकः पुद्गलः शुद्धो व्युत्थितस्तस्या आपत्तेः परिमुच्यते GiMS. iii
(3).76.18, iii (3).79.1; 2 having no black spots तद् यथा शुद्धं वस्त्रमपगतकालकं
रंजनेपगं रंगे प्रक्षिप्तं सम्यगेव रङ्गं प्रतिगृह्णीयात् GiMS. iii (3). 142.19.

अपगतकालुष्या (apagata-kāluṣyā) *adj. (f.)* of which the turbidity (sin)
is removed आसन्नवर्तिनीभिस्तपोधनसंपर्कादिवापगतकालुष्याभिः ... दीर्घिकाभिः ...
परिवृतम् ... आश्रममपश्यम् Kād. 39.5.

अपगतकिल्बिष (apagata-kilbiṣa) *adj.* from whom the sin is removed
or eliminated क्षितीश्वरैरपगतकिल्बिषैः स्तुतं गदाधरं प्रणमति यः सुखं वसेत्
VarāP. 7.33.

अपगतकुङ्कुमरेणु (apagata-kuṅkumareṇu) *adj.* from which pollen of
saffron has been removed परिचितपरिचुम्बनाभियोगादपगतकुङ्कुमरेणुभिः कपोलैः।
... अतमि तदा नितरां नितम्बिनीभिः ŚiśuVa. 7.63.

अपगतकुहूक्रोडनिलय (apagata-kuhūkroḍanilaya) *adj.* whose resi-
dence on the bosom (of the presiding deity) of new moon day has gone
off सुधाधेर्निर्यातो यदि भवति कोटीन्दुनिवहः कलङ्कान्निर्मुक्तोऽप्यपगतकुहूक्रोडनिलयः
GopāKeCan. 138.10.

अपगतकोप (apagata-kopa) *adj.* whose anger has disappeared यो
यादृशीं पूजामर्हति तं तथा पूजयित्वा ... अपगतकोपं कृत्वा तत एषां यः
स्वधर्मस्तं बोधयेत् ManvaMu. 358.32 (on 8.391); भोजननिवृत्तः पादोपग्रहणेनापगत-
कोपं कुर्यात् (विप्रम्) ManvaMu. 491.10 (on 11.204)

अपगतक्लम (apagata-klama) *adj.* whose fatigue is removed अयं च
तावदपगतक्लमः क्रियतामाहारेण Kād. 47.8.

अपगतक्षणदाचर (apagata-kṣaṇadācara) *m. demon (lit. one wandering
at night) who has fled away or run away तूर्णं रणादपगतक्षणदाचरेभ्यो विज्ञाय
तन्निधनमाधिकरं दशास्यः। नेत्रावलीवगलदश्रुपरंपराया व्याजाञ्जलाञ्जलिमिवैष ददौ
जयाय RāmC. (App. 2). 37.4.*

अपगतखरभाव (apagata-kharabhāva) *adj.* whose roughness is
removed रघुकुलनाथः ... अपगतखरभावं वल्कलं पर्यधत्त RāmāCam. 2.38.

अपगतगद्गदनिर्विशङ्क (apagata-gadgadanirviśaṅka) *adj.* from which
stammering tone is gone and doubts are removed प्रसन्नं नामापगतगद्गदनिर्विशङ्कं
प्रसन्नमित्युच्यते NāraSi. i.3.4.

अपगतगन्धादि (apagata-gandhādi) *adj. (used as noun) (one) whose
smell etc. have disappeared अपगतगन्धादिरेवाध्ययनार्हः BālamBha. i.407.18
(on 1.146)*

अपगतगुण (apagata-guṇa) *adj.* A which has lost its (natural) attributes
उदकं खलु ... अप्रीतिकरमपगतगुणं विद्यात् CaraS. iii.3.7 [1941 Ed.]; B which
has lost its virtues न चेत् ते सामर्थ्यं भवनमरणात्तद्गुणो मनोऽनिर्दिष्टेऽ-
स्मिन्नपगतगुणे ज्ञातुमकले ... भजस्व श्रीरङ्गम् VijnāS. 16.

अपगतगुणद्वन्द्व (apagata-guṇadvandva) *n.* duality of qualities which
is lost अपगतगुणद्वन्द्वसत्त्वे स्थिता समयक्रमान्मलिनविषयाकारस्पर्शं विमुञ्चति चेतना
AmṛUda. 3.11.

अपगतगुणयोग (apagata-guṇayoga) *adj.* 1 whose connection with
bow-string is lost, i.e. without connection with bow-string उपलक्ष्य वर्णसङ्कर-
मपगतगुणयोगमुञ्जितस्थैर्यम्। पथिकाः समुद्विजन्ते कुदेशमिव वीक्ष्य शक्रधनुः
Subhāṣi. 1735; 2 whose possibility of virtues has disappeared, Subhāṣi.
1735.

अपगतग्राम्यदोष (apagata-grāmyadoṣa) *adj.* free from the fault of
residing among the ignorant people ऋषयः ... अपगतग्राम्यदोषं शिवं पुण्यम्
... हिमवन्तम् ... जम्मुः CaraS. vi.1 (4).3 [1941 Ed.]

अपगतघनपङ्क (apagata-ghanapaṅka) *adj.* from which thick mud is
removed अपगतघनपङ्कं नाकमीलीसहस्रैः ... सर इव शफरौघैर्घूर्णमानैरभासीत्
HarVi. 41.55.